

GŁOS NARODU

ŚRODA
10. WRZEŚNIA 1919.
NR. 213. — ROK XXVII.

CENA Nru: w Krakowie i na prowincji 60 ha! — 36 fen.

Przedpłać wynosi:	W Krakowie	Na całym obszarze Państwa polsk. z przesyłką pocztową	Za granicą	Przedpłać zniżona dla naukowców i studentów
	z odroczeniem	bez odroczenia		
Miesięcznie	K 10 —	K 14 —	K 15 —	K 18 —

Przy uiszczaniu prenumeraty w Markach polskich należy wnieść kursu urzędowego 1 Marka = 1 K. 50 ha.

Redakcja (tel. nr 199) i Administracja (tel. nr 3344): Kraków, ul. św. Krzyża 11. — Drukarnia ul. św. Tomasza 35. (tel. nr 3354).

CENY OGŁOSZEŃ

Zwyczajne (za wiersz nieparzysty lub jego miejsce) K(m) 1 —	ulad tabelaryczny 2-3
Nadane (za wiersz nieparzysty) 3-4	Reklami 5-6
Komunikaty (po kronice) 5-6	Paski (2 i 3 stronice) 4-5
Zatępczniki, prospekty i t. p. dla prenumeratorów miejscowych i zamiejscowych za 100 egzemplarzy 3-	

Polska a zagranica.

Nasz korespondent warszawski przesyła nam następujące wiadomości, oparte na informacjach, zaczerpniętych z bardzo poważnego źródła:

Nie ulega kwestyi, że Niemcy chcą rewizji traktatu pokojowego, jak wogóle pragną jakiegokolwiek porządku, aby układ ten zerwał. Pozyskali oni dla swoich celów pewne koła koalicyjne i na tem oparciu dążą wszelkimi siłami do jakiejś radykalnej zmiany w obecnych stosunkach europejskich. Usiłują wyrwać się z tej palenicy, w jaką wpadli, a jeżeli traktat podpisali, przyznając się do klęski, to uważają należyte uległość za pozorną rezygnację. Nie można ich podejrzewać o politykę strusia, idącego ku śmierci z zamkniętymi oczyma, lecz przeciwnie, na mocy wszelkich danych stwierdza się, że naciskiem, że jest to bezwzględnie polityka przyłapanego w paści lisa, który często, poszarpany żelazem, przybiera cechy śmierci, pomimo bólu nie drgnie, a w odpowiednim momencie przegryza więzy i ucieka na wolność.

Mając na myśli rewizję traktatu, Niemcy pragną wojny z Polską, jak swego zbawienia. Koalicyja nie wyszukała należyte zwycięstwa, pozostawiając ponadto obywateli, niczem niewypełnioną lukę pomiędzy traktatem z Niemcami a jego ratyfikacją. Był to błąd kardynalny, a dzisiaj już oczywisty w oplakanych swoich skutkach.

Mimo wszystko większość narodu z Ludendorffem na czele uważa przesłaną klęskę militarną Niemiec za fenomen przejściowy, bynajmniej zaś nie za porażkę ostateczną, po której się nie wstaje. W tem przekonaniu liczą Niemcy na wszystkie czynniki europejskie, w tym wielkiej misze niezadowolone z traktatu, liczą również na nieporozumienie w łonie koalicyjnym. A przytem marzą o wojnie z Polską, podsycając na okół wszelkie fermenty i każdą destrukcję, czy to chodzi o bolszewizm, czy o rozmaite intrygi antypolskie i antykoalicyjne. Traktat z Niemcami uzyska dopiero wtedy pełną sankcję, gdy trzy parlamenty uchwalą jego ratyfikację. Dotychczas ratyfikacja nastąpiła tylko u nas. Zanim dwa jeszcze państwa uład uznają, wiele wody upłynie, a tymczasem Niemcy robią swoje.

Na terenie Śląska Górnego rozgrywa się teraz wielka loteryja Niemiec i Polski. Warszawa anika starcia odrębnego z Niemcami, ponieważ nastąpiłoby cofnięcie znacznej siły ze wschodu.

Państwa sprzymierzone nie liczą dziś na pomoc Czechów w odbudowie Europy tak, jak do niedawna jeszcze — z wielu powodów; między innymi zdołano ujawnić w ostatnich

czasach tajne współdziałanie Czechosłowacy z Niemcami, a to skompromitowało do reszty sojusznika, siedzącego na dwóch stołkach. Koalicyję przekonała Polska czynami niepowściągliwej miary, iż na niej polegać można. Stąd pochodzi ostatni, raźny fakt, że sprzymierzeńcy odnoszą się do nas coraz przychylniej i bez wielkiej trudności przyznają nam prawa i terytoria, o jakich mowy być nie mogło za rządów Moraczewskiego.

Co do Górnego Śląska, grozi jeszcze ciągle jego neutralizacja, jako wynik zapewne ułożenia kapitału anglo-amerykańskiego. Konferencyja pokojowa postanowiła ostatecznie wysłać na Górny Śląsk korpus, złożony z żołnierzy amerykańskich, francuskich i polskich. Te ostatnie decyzje zarządzamy niewątpliwie Fochowi.

Na Litwie grają na wielką stawkę wpływy niemieckie. Ustalono ponad wszelką wątpliwość, że t. zw. wojska litewskie to w znacznej części żołnierze niemieccy w litewskich mundurach, którzy mają polecenie szczytę anarchii na Litwie. Jest to fakt polityczny dla nas pomysłny, lecz niemniej niebezpieczny. Zachowując się zaś Taryby i wogóle inteligencji litewskiej jest tego rodzaju, że, narazie przynajmniej, wyklucza możliwość jakiegokolwiek porozumienia się między nimi a Polską.

Na Ukrainie mamy do pokonania wiele trudności, gdyż stosunki tam jeszcze dalekie do konsolidacji. Trzeba przeczołkać spokojnie ten proces historyczny, jaki na Ukrainie dojrzeć. Rozstrzygnięcie nastąpi wkrótce, mianowicie armia polska zetknie się z armią Denikina. Z Petlurą i z jego rządem nie liczy się Polska jako z czynnikiem politycznym, gdyż jest to osobistość niepewna, a jego wytyczne, niby masa płynna, ulegają fluktuacji i przybierają coraz to nowe formy. Nie zawarto z Petlurą żadnego sojuszu politycznego. Rząd polski ułożył się z nim jedynie co do wspólnej akcji i wojskowej przebieg bolszewików, za cenę „desinteressment“ w sprawie Galicji wschodniej, uznając armię Petlury jako siłę militarną, nie zaś jako element polityczny. Polska działała tu w pełnym porozumieniu z koalicyją, która stanęła na tem samcem stanowisku. Że w wojsku Petlury znajdują się od pewnego czasu oficerowie francuscy i rumuńscy, o tem już powszechnie wiadomo. Jeżeli chodzi o Rumunię, to zbliżenie między Polską a Rumunią w ostatnich tygodniach nie postąpiło wiele naprzód. Niemniej rząd polski dąży usilnie do bezpośredniego połączenia kolejowego z Bukaresztą, co byłoby dla nas rzeczą wielkiej wagi także z tego względu, iż nie potrzebowalibyśmy się oglądać na niepewne połączenie z zachodem przez Czechosłowację.

Zjazd chrześcijańskiej demokracji.

Zwołany do Krakowa na 7 i 8 b. m. zjazd delegatów „Chrześcijańsko-narodowego Stronnictwa Robotniczego“ przy współdziałaniu przedstawicieli „Stronnictwa Chrześcijańskiej Demokracji“ i z b. zaboru rosyjskiego obszarom został otwarty. Przybyli delegaci w liczbie przeszło 200 z następujących miejscowości: Andrychów, Biłgoraj, Białka, Bucznia, Buczońce, Borysław, Buzów, Biały Stok, Budapeść, Cieszyń, Ciecina, Dobrowa, Grybów, Grodnio, Jaworzno, Kłocet, Kęty, Karwina, Komorowice, Kraków, Lwów, Lipnik, Lublin, Limanowa, Łódź, Łodygowice, Łonża, Łowicz, Międzybrodzie, Międzybrodzie Ipińskie, Międzybrodzie Kobielińskie, Międzybrodzie żywieckie, Mikuszowice, Niegowić, N. Sącz, Poznań, Przemysł, Pietrzków, Radom, Rybnońce, Rzeszów, Sandomierz, Sosnowiec, Szczakowa, Siedlce, Starymieszko, Stanisławów, Sraczka, Szczok, Tamów, Warszawa, Wadowice, Wieliczka, Wilno, Zamość.

O godz. 9 odprawiono na intencję zjazdu mszę św. celebrował ks. patron Olszański z Wilna.

Do nabieżnictwa udano się do sali posiedzeń Rady m. Krakowa, gdzie rozpoczęto obrady. Zjazd otworzył prezes Ch. N. S. R. red. Karol Holec, witając przybyłych delegatów i przedstawiając program obrad zjazdowych. Do prezydium wybrano posła Herza z Poznania,

Niemcy w dobie obecnej.

Berliński korespondent paryskiego dziennika „Le Temps“, p. Gontier, z on. tak charakterystycznie stan umów niemieckich w dobie obecnej:

Podpisanie traktatu pokojowego i uchwalenie nowej konstytucji przez Zgromadzenie Narodowe w Weimarze nie podjęło bynajmniej za sobą uspokojenia umysłów w Niemczech, wzbudzonych przez nowe idee, jakie zrodziły się z rewolucji, co wstrząsnęło do głębi podstawy młodej republiki. Najrozmaitsze, dotąd usłone, a rozpętałe od listopada 1918 roku sily, niedowierzają sobie nawzajem, ścierają się gwałtownie, odgrają się jedno drugiemu — krótko powiedziawszy — rewolucja niemiecka trwa dalej. Dotąd ani mieszkalcy miast i wieśniacy, ani bogaci i biedni, ani pracodawcy i robotnicy, ani oficerowie i żołnierze nie znaleźli — mimo uchwalenia przez Zgromadzenie Narodowe wielu bardzo śmiałych ustaw — formuły, która osłabiłaby wielce niebezpieczne napięcie w ich wzajemnych stosunkach.

Nie wyodrębniły się dotąd nowe wartości społeczne, sily narodu straciły równowagę a fale niezawisłości społecznych, politycznych i religijnych uderzają na siebie ze zdwojoną siłą w chaotycznym zamieszaniu. Po ośmiu miesiącach rewolucji ogólna sytuacja w Niemczech jest równie niepewna, jak w jej początkach.

Niemcy dzisiaj zostały w zupełności zdezeretowane skutkiem nagłego zastosowania w życiu politycznym nieznaną im zasady — wolności absolutnej. Dotąd słuchali Niemcy szeptu woli każdego, lecz nigdy swojej własnej, a więc woli pantajuńczy, ministrów, wojskownicy i biurokracji. W Niemczech nie było nigdy obojętnej obywateli — byli tylko obojętne, Fryderyk W. mawiał przy końcu swego panowania: „Znużony jestem pa-

minowa, organizacyjna i finansowa. Zjazd uchwalił i wysłał następujące telegramy: Do Ojca św., na ręce nuncjusza apostolskiego: „Zjazd, uznając, że tylko na gruncie zasad chrześcijańskich da się rozwiązać przeciwności społeczne, przesyła w myśl tradycji narodowej polskiej Ojcu św. na ręce W. E. słowa najgłębszej czci i hołdu“. Do Naczelnika Państwa: „Zjazd Chrześcijańsko-narodowego Stronnictwa Robotniczego przesyła Ci Panie Naczelniku Państwa wyrazy hołdu i czci, ufając, że stojąc ponad partiami, wszystkie swe usiłowania poświęciłeś trwałej budowie Rzeczypospolitej i zapewniłeś jej wielką przyszłość, opartą o ład i porządek wewnątrz kraju, a poszerzenie u sąsiadów“. Do prez. Paderewskiego: „Zjazd Chrz.-Nar. Stron. Robot. łączy się z całym sercem z owocną Twoją pracą celem odbudowy wielkiej naszej Ojczyzny. Czekając w Tobie jednego z pierwszych obywateli Polski, wyrażamy Ci hołd, gotowi zawsze poprzeć Twoje usiłowania w kierunku zjednoczenia wszystkich ziem polskich w jedną niepodzielną całość i konsolidacji wewnętrznej narodu“. Do ministra wojny: „Zjazd wyraża hołd i wdzięczność polskiej armii, stojącej na straży kresów wschodnich i zachodnich, naszym drożym braciom, ufając, że karność i tradycyjność mełstwo polskie będą dla nich zawsze podniektą do bronienia do ostatniej kropli krwi ukochanej Ojczyzny“.

Nadto uchwalono następujące rezolucje: „Zjazd wyraża czesć i wdzięczność polskiej obronie polskiej Górnego Śląska i piętnuje w gorących słowach brutalność i butę kryżaków, gnębiących naszych braci na G. Śląsku. Wzywa rząd polski do udzielenia walecznym tam braciom jak najszerszego poparcia, aby wszystkie ziemie niewątpliwie polskie zjednoczone zostały jak najrychlej w jedną niepodzielną całość“.

„Zjazd, witając przedstawicieli Śląska Cieszyńskiego, Galicji w.s.c.h.o.dniej i kresów w litewskich, przybyłych na zjazd, stwierdza, że tak Śląsk Cieszyński, jak i Galicja wschodnia oraz Litwa są nierozdzielnie historycznie i etnograficznie z całością Polski związane. Polska nigdy nie wyzyskała się ani krawka ziem niewątpliwie polskiej, to też zjazd wzywa przedstawicieli Sejmu, aby jak najgorzej w Sejmie bronili praw polskich Śląska Cieszyńskiego, Galicji wschodniej i kresów litewskich, okupionych krwią polską“.

„Zjazd zwraca się do rządu z wzywaniem, aby natychmiast podjął energiczne kroki dyplomatyczne celem uwolnienia z niewoli zakładników polskich, wywiezionych z kresów przez bolszewików w głąb Rosji. W razie, gdyby ze strony rządu sowieckiego nie okazało chęci zgody do uwolnienia niewinnie przesładowanych, winien rząd polski podjąć natychmiast energiczne zarządzenia odwetowe, celem zmuszenia rządu sowieckiego do respektowania rządu polskiego“.

Na tem zakończono pierwszy dzień obrad. Sprawozdanie szczegółowe z obrad następujących podamy w jutrzniejszym numerze, tu jednak już zaznaczymy, iż główny cel zjazdu został osiągnięty, bo w drugim dniu obrad przyjęto jednomyślnie następującą rezolucję: „Zjazd uchwala:

1) Celem ujednostajnienia pracy w duchu chrześcijańskim i narodowym na wszystkich ziemiach polskich, Chrześcijańsko-Narodowe Stronnictwo Robotnicze i Stronnictwo Chrześcijańskiej Demokracji łączą się razem na podstawie programu Chrześcijańsko-Narodowego Stronnictwa Robotniczego, przyjmując nazwę: „Polskie Stronnictwo Chrześcijańskiej Demokracji“.

2) Zjazd uchwala wybór komisji, która w myśl ułwat zjazdu Narodowego Stronnictwa Robotniczego z Wielkopolski pracowała razem z wybraną komisją porozumiewawczą nad wypracowaniem jednolitego programu i zwolaniem ogólnopolskiego zjazdu celem stworzenia jednej, wielkiej, politycznej narodowo-chrześcijańskiej organizacji robotniczej w państwie polskim“.

Rezolucje powyższe przyjęto wśród ogólnego zapalu. Następnie złożył deklarację solidarności z uchwałą zjazdu imieniem Chrześ. narodowego stronnictwa robotniczego w Krakowie ks. red. Kasprzyk, imieniem Chrześ. demokracji warszawskiej pos. ks. Kaczyński, Gdyc i Harasz, imieniem chrześ. demokracji z Lwowa ks. prof. dr. Szydelski, imieniem demokracji chrześ. na Litwie i na kresach ks. Olszański i ks. Sawoniewski.

W ten sposób wszystkie te stronnictwa zjednoczyły się obecnie w jedno: Polskie stronnictwo chrześ. demokracji.

Imieniem Wielkopola oświadczył pos. Herz, że wita serdecznie to zjednoczenie, dodając, iż Narodowe stronnictwo robotnicze w Wielkopolsce na podstawie uchwały powziętej na ostatnim swoim zjeździe gotowe jest natychmiast przystąpić do rokowań o ujednostajnienie programu i złączenie się w jedną organizację.

W obronie Cieszyńskiego i Warmii.

Cieszyn, P. A. T. Dnia 8 b. m. W Jabłonkowie zgromadziła się wczoraj w godzinach popołudniowych spontanicznie ludność 13 gmin tego powiatu, wólnego od czechkiej okupacji. Zgromadzeni zaprotestowali jednomyślnie przeciwko domniemanej uchwale paryskiej o odcięciu od Śląska i całej Polski powiatu Jabłonkowskiego. Reprezentowane były gminy Jabłonków, Pozonowice, Mawisz, Gródek, Bystrzyca, Wądrynia, Nydek, Swistonia, Koniaków, Jaworzynka, Bukowice, Piasok i Mosty.

Pociąg specjalny przywiózł tysiące ludzi całego Śląska, robotników z Trzyńca i Karwiny, posłów i członków cieszyńskiej Rady Narodowej, wreszcie zbliżeni okoliczności liczną grupę Mazurów polskich i Polaków warmińskich, zwiedzających Śląsk. Przemawiali burmistrz Bulawa, ksiądz Moroz z Istopeny, pastor Owczar Michejda z Bystrzycy, wójt Legierski z Istopeny, Józef Codrowski z Mazurów, poseł Reger i inni.

Miejscowi mowcy z ludu wezwali ludność do przysięgi, że tylko po ich trupach Czesi opamiętają powiat Jabłonkowski. Dziesiątki tysięcy zgromadzonych przyjęły to słobowanie przez podniesienie rąk.

Wice uchwalił jednomyślnie następującą rezolucję: Apelując do rządu polskiego i całego narodu o pomoc, a do konferencyi pokojowej o ludzkość i sprawiedliwość, zgromadzeni na wiecu w Jabłonkowie w dniu dzisiejszym obywateli, rolnicy i robotnicy okręgu Jabłonkowskiego, Czaudeckiego, oraz południowo-zachodniej części powiatu cieszyńskiego, zaalarmowani zatrważającą pogłoską, jakoby istniał w Państwie projekt oderwania czysto polskiego powiatu Jabłonkowskiego od Polski w celu przeprowadzenia kolei czechkiej z Frydka do Jabłonkowa, stwierdzającą jednogłośnie co następuje: 1) 50-tysięczna ludność okręgu Jabłonkowskiego i południowo-zachodniej części powiatu cieszyńskiego była od prawków rdzennie polska i taką po wszystkie czasy pozostanie; 2) projekt wymierzony skazalby ludność tę w razie oddania jej pod rząd czechskie na rozpaczliwie walki narodowościowe i spowodowałby głęboki moralny upadek naszego ludu przez odcięcie trzech wielkich zborów ewangelickich od centrum protestantyzmu polskiego w Warszawie, jakoteż przez oderwanie katolików od reszty religijnej i miłującego swobodę narodu polskiego; 3) projekt ten pozbawiłby tysiączne rzesze robotników zarobków i chleba, odgradzając ich od warsztatów pracy w Trzyńcu, Karwinie i Boguninie; 4) projekt ten skazałby nasze rolnictwo górskie na zupełny upadek gospodarczy, odcinając nas od żywej Polski i okręgu przemysłowego śląskiego, którego kolonie robotce znajdują się w powiecie Jabłonkowskim; 5) projekt pozbawiłby południową część Śląska swojej naturalnej granicy, oddając polską górę w ręce czechskie, a przez to nasze wielkie zakłady hutnicze w Trzyńcu pod lufy

nowaniem nad tymi niewolnikami“. Heine zaś pisał, że najliberalniejszy z Niemców rzucił się na rozkaz najmniejszego z ksiąząt do wody, aby wydobyc pierścion, który w nią tenże ksiąź wrzucił, a Babel osłabłszy z trybuny w parlamencie Rzeszy dnia 28 grudnia 1893 roku, że „Niemcy mają duszę lokajów“. Wreszcie Edgar Quinet, który znał Niemców na wylot, wyraził się, że „między narodem a jego rządem istnieje jakaś tajna umowa, zniechęcająca do odstawania wolności w przyszłość jak najbliżej“.

Teraz po raz pierwszy stał się naród niemiecki naprawdę panem swych losów. Politycy weimarscy jednak uczynili ze swego kraju republikę nie tyle na skutek przekonania, ile pod naciskiem konieczności życiowej. Ale i oni napotkali w łonie narodu na silną opozycję. Przeważną bowiem częścią ludzi inteligentnych w Niemczech, a zwłaszcza t. zw. „intelektualiści“, stanęła do otwartej walki z tymi politykami.

Godnym uwagi jest przytem fakt, że i tu opozycja podzielona jest na dwa sobie wrogie obozy, między którymi zachożą, tak daleko sięgające różnice, że wykluczają wszelką możliwość współdziałania. W jednym z tych obozów grupują się zwolennicy najdalej sięgających konsekwencji socjalizmu, czyli komunistów (partii-kowcy, bolszewicy), w drugim — zaciekli reakcyoniści, pierwsi są uwolnieniem rewolucji, drudzy — zasad monarchicznych.

Obydwa te obozy odwołują bezwzględnie fanatyzm i nietolerancję wobec przeciwników, nie widząc u nich ani śladu owego „liberalizmu“, z którego Niemcy słyną.

Jak się kształtują polityczne stosunki niemieckie w najbliższej przyszłości, trudno przewidzieć, ponieważ z fermentu rewolucyjnego dotąd nie wyłonili się jakieś ściśle określone zmiany, które zapowiadałyby wejście Niemiec na nowe tory społeczne i polityczne.

Wice w Warszawie.

Warszawa, 8 września. P. A. T. Dziś w różnych punktach miasta odbył się szereg wieców w sprawie plebiscytu na Warmii i sytuacji na Górnym Śląsku.

Uchwalono jednomyślnie następującą rezolucję: 1) Ludność Warszawy, bez względu na swoją przynależność partyjną, wyraża braciom swoim Prus Królewskich i Książęcych oraz Górnemu Śląskowi gorące uznanie za ich wzruszającą miłość ojczyzny i slobuje, że nie zostawi tych ziem wrogom na wynarodowienie. 2) Plebiscyt na Warmii uważamy za krzywdę, uwłaczającą niepodważalnemu prawom narodowym. Jeżeli ludność tamtejsza w myśl traktatu pokojowego przez głosowanie wyraził na swoją niezłonną wolę należenia do Polski, winny niezwłocznie z tych terytoriów być usunięte władze i wojska polskie. 3) Gwałty popełnione na bezbronnej ludności polskiej, piętnujemy wobec całego świata cywilizowanego. 4) Warszawa okazuje się niezdolną swoich dzieci, dotąd cieniężonych, wyciągnąć serdeczne pozdrowienie i zapewnienie, że zapomni o nich nigdy, tak w ziele, jak dobieg odziane. 5) Zgromadzeni domagają się, aby ten plebiscyt na Warmii był w pełni swobodny do lat dwa, celem dać sobie ludność ochłonąć od terroru po usmiegnięciu władz pruskich i ustanowienia administracji przez entente. Zebrani odwołują się do prezesa ministrów, oraz marszałka Sejmu o zwrócenie się do ententy z przedstawieniem odroczenia na lat dwa plebiscytu na Warmii.

Sprawa cieszyńska nie zapadła do-

Warszawa. (Telefoniem). Wbrew ostatnim doniesieniom prasy, powtórzonym za P. A. T., w sprawie Śląska Cieszyńskiego nie zapadła do-

tychczas żadna decyzja na konferencji pokojowej.

Nieprzyjaciół cofa się ku wschodowi.

Warszawa. P. A. T. Komunikat sztabu generalnego wojsk polskich z dnia 7 b. m.

Front litewsko-białoruski: Na odcinku północnym i wschodnim walki trwają. Nieprzyjaciół obsadzili kilka przedmieści na Dźwinie, skąd prowadzą silne przeciwataki. Na odcinku Oleszka nieprzyjaciół cofa się ku wschodowi. Załóżymy stację Kapurzewice i wieś Bysiewo.

Front wotyński: Spokój.

W zast. szefa sztabu gen. Haller, pułk.

Warszawa. P. A. T. Komunikat sztabu generalnego wojsk polskich z dnia 8 b. m.

Front litewsko-białoruski: Na całym północnym i północno-wschodnim odcinku atakowali bolszewicy bezskutecznie zajęte przez nas pozycje. Szczególnie silnie uderzył nieprzyjaciół na odcinku Dźwińskim, Braclawki i w rejonie jeziora Szo, z ciężkimi jednak stratami został odzyskany.

Front wotyński: Spokój.

W zast. szefa sztabu gen. Haller, pułk.

W państwie taryby.

Sytuacja polityczna na Litwie, podległej rządowi Taryby, znajduje się w fazie krytycznej. Ze wszystkich stron słychać o przygotowywaniu zamachów stanu bądź przez siły wojskowe, bądź przez poszczególne partje, czy grupy lub wręcz przez jednostki z tena społeczeństwa litewskiego. Rząd p. Sleszewicza doprowadza kraj do stanu zupełnej dezorganizacji.

Państwo finansowe kraju ponure. Korespondent „Kuryera Warszawskiego” donosi, że wojsko nie wypłaca się żołdu a urzędnikom pensji od dwóch miesięcy; brak ludzi odpowiedzialnych za odpowiedzialnych stanowiskach, brak sil fabrycznych hamuje wszelki rozwój. Na dobitkę polityka obecnego rządu, polegająca na konfliktach z Niemcami i Rosyjanami (zarówno z Kółkiem, jak z bolszewikami) i na bezwzględnej walce z wpływami polskimi, nie ma szans powodzenia w szerokiej kłopotliwej sytuacji Litwy, zwłaszcza zaś mas ludowych. Rząd obecny prowadzi politykę, mającą na celu nie dotknąć Litwy, lecz włączyć, co najmniej na pół, do państwa polskiego, wchodzących w skład państwa litewskiego, zwłaszcza zaś mas ludowych. Rząd obecny prowadzi politykę, mającą na celu nie dotknąć Litwy, lecz włączyć, co najmniej na pół, do państwa polskiego, wchodzących w skład państwa litewskiego, zwłaszcza zaś mas ludowych.

W ostatnich czasach polityka polubowocząca władz litewskich przyniosła wzrost potężnego rozmiarów. Rozpędziła się od manifestacji antypolskich organizowanych przez kółka rządowe, poczynając od 18 sierpnia, w Kownie, w Marzampolu, w Wykowskich i w innych miejscowościach. Dnia 6 sierpnia przywieziono do Kowna 12 Polaków, obywateli aresztowanych z Maryampolskiego. Pędzono ich piechotą, a w drodze tak znacząco się nad nimi, że trwały wielki trudno było rozpoznać. W całym kraju ukazały się w bardzo wielkich ilościach resztki zniszczonego antypolskiego charakteru pogromu. W nocy z 28 na 29 sierpnia w Kownie aresztowano niemal wszystkich Polaków, którzy zajmowali wybitne stanowiska wojskowe i społeczne. Ogółem w ciągu nocy aresztowano około 100 osób, przyciśnięto podczas rewizji i aresztowani zachowywano się z niesłychaną brutalnością. Członek prezydium miasta, p. Janowicz, został okropnie pobity kłami. Aresztowania noszą charakter chaotyczny, nie nie znajdowano podejrzanego, lecz dokonywano aresztowań na mocy rozkazu z góry. W dniu 30 sierpnia opuszczono redakcję jedynej gazety polskiej w Kownie, „Ziemi Kwieńskie”, której redaktorów aresztowano nocy poprzedniej.

Tęgoż dnia ogłoszono w Kownie stan oblężenia i rozkazano uwolnić wszelkie broń pod groźbą kary śmierci. Wskazywano kulturalne placówki państwowe, jak szkoła, gazeta, klub — rozgromiono. Następnego dnia aresztowano drzewy w całym kraju. Rewizji dokonano nawet u nieznajomego wodza armii litewskiej, gen. Żukowskiego, a pomocnika jego Wojkusa aresztowano wraz z całym gronem innych oficerów.

Spełnienie polskie. Jak też i władze polskie zachowywały się dotychczas spokojnie wobec Taryby, jakkolwiek miała ona charakter wybitnie antypolski. Obecnie już nie chodzi o ten, czy inny kierunek polityki litewskiej, lecz o groźbę położenia całej ludności polskiej tej części Litwy, która znalazła się pod władzą Taryby.

Najgorsza faza polityki antypolskiej rządu litewskiego nosi znamię ataku elastycznej. W rezultacie polityka ta może doprowadzić do bardzo poważnych zakłóceń charakteru międzynarodowego, gdyż społeczeństwo polskie tak w Litwie, jak i całej Polsce nie będzie mogło znieść obywatelskiej, zadawanej im przez redakcję przez gamkę wyślужących się Niemcom i Rosji polityków kowieńskich.

KRONIKA.

Z miasta.

U PROGU JESIENI. Na niebie jesienne lato słoneczne, upalne, uśmiechnięte. Lecz nad ziemią już przelata powiew jesieni. Nie zauważył go mieszkaniec miasta, któremu ogród publiczny i letnia kawiarnia użyczają miłych wyzwołów w pogodny popołudnie. Lecz za obrębem szarych bruków i kamienicy już roztoczył się obraz jesieni. Zniknęły z rozległych pól plawy, rozkolysane fale zbóż, zieleń drzew i krzewów nie technie już krasą żywej świeżości, coraz więcej liści żółtych strącają podmuchy wiatru. Ściemnia się nawet już zniknęły, bo pracowity rolnik zorał je i zbronił pod siewy jesieni. Stanelimy u progu jesieni w tym roku zbyczy, niestety, niż zwykle i z uczuciem zawodu, gdyż nie mieliśmy wiosny zupełnie, a słoneczny okres lata rozpoczął się dopiero w sierpniu.

WYCIĘZKA DZIENNIKARSKA W KRAKOWIE. W poniedziałek o godz. 7 rano przyjechała tu wywiezka dziennikarska, urządzona z inicjatywy ministerstwa kolei. Wraz z wywiezka przyjechał do Krakowa minister kolei Kberhardt. Po krótkiej konferencji z przedstawicielami krakowskiej tyrekowej kolejowej udał się p. minister w towarzystwie sekretarza generalnego ministerstwa, p. Kozabskiego i prezesa tyrekowej p. Prachla-Morawskiego, do N. Sącza, celem zwiedzenia tam warsztatów kolejowych. Uczestnicy wywiezki udali się w 7 samochodach, dostarczonych na ten cel przez sztab armii gen. Hallera. Do miasta, gdzie zwiędził Wawel, poczem odbyli wywiezka na Bielany. Po godz. 12 w południe zebrano się na dworcu, gdzie powitano przybyłych przedstawicieli prasy lwowskiej. Popołudnie poświęcono na dalsze zwiedzanie miasta, wieczór spędzili uczestnicy wywiezki w teatrze im. Słowackiego na przedstawieniu „Słubów pańskich”.

Program wywiezki uległ częściowej zmianie, gdyż przyjazd korespondentów prasy zagranicznej nastąpił dopiero we wtorek. Wraz z nimi wyruszy wywiezka w dalszą drogę, kierując się na Nowy Sącz i Jasło.

W wywiezce biorą udział: Z Warszawy pp. Tadeusz Kuczyński („Kurier Warszawski”), A. Markowski („Gazeta Warszawska”) i „Polska”, Roman Piłarski („Kurier Poranny”) i „Przebieg Wschodu”, z prasy prowincjonalnej pp. Czapiewski („Rozwój”), Radwan („Gazeta Kańska”), z Krakowa pp.: Stankiewicz („Gazeta Krakowska”), St. Mroczek („Nowa Reformacja”), z Lwowa pp.: St. Zacharyaszewicz („Gazeta Lwowska”), Jan Gella („Gazeta Wileńska”), Ignacy Drolakier („Kurier Lwowski”).

Z ramienia ministerstwa kolei biorą udział w wywiezce: kierownik biura prasowego p. Uziembło, referent p. Eborowicz, z dyrekcji kraj. referent p. Kubczek i st. r. p. Krueger.

MAZERZY Z WARMII W TEATRZE IM. J. SŁOWACKIEGO. W poniedziałek na przedstawieniu „Słubów pańskich” przybyła delegacja Mazarów powiatu z Warmii. Goście zajęli cztery łóżka, aresztowane w Warszawie. Przed rozpoczęciem przedstawienia serdecznymi słowami powitał ich pastor Mieczysław. Po przemówieniu przepowiadającym teatralność ogłosiła reżiserka z Warmii barabara Owacy.

WYCIĘZKA Z OZESTOCHOWY. Przez oba dni świętowała barabara w Krakowie wywiezka „Ogniska robotnicze” z Ozestochowy. W liczbie 450 osób, zorganizowana przez k. Młodzieńcze z Ozestochowy. Oczeki uczestników stanowią w większości w barwnych strojach ludowych z okolic Ozestochowy. Goście przybyli do sztabu z księdza farnego z Ozestochowy. Wywiezka zwiedziła kościoły i zabytki historyczne Krakowa. W kościele na Skłace przyjmowali ich z wielką serdecznością O. Paszka, właścicielka zaś O. przor Przędzicki, który z czasu pobytu na Jasnej Górze zostawił po sobie głubną pamięć. W poniedziałek około godz. 9 wieczorem wywiezka zgromadziła się pod pomnikiem Mickiewicza, skąd, śpiewając „Rotę”, ruszyła na dworzec kolejowy.

NOWY DOCENT. Ministerstwo wyznało i oświecenia publ. zatwierdziło uchwałę grona profesorów wydziału lekarskiego Uniw. Jagiell. z d. 22 lipca, udzielającą Drowi Marynowi Gieszczykiewiczowi veniam legendi z zakresu bakterjologii.

ZBIÓRKA NA „RODZINĘ SIEROCĄ”. Przez oba dni świętowane na ulicach i placówkach zbierano przy stołkach i de puszek datki na „Rodzinę Sierocą”. Spodziewano się, że zbiórka na ten humanitarny od wypadka pomyślnie, gdyż przedchodnie chętnie kapowali znaczki i składali grosz ofiarny na tace kwiatów. Podniósł się w tym czasie, że lubo zbiórki w tym roku są bardzo częste, publiczność krakowska przy każdej z nich stwierdza swą tradycyjną ofiarności.

O ZABEZPIECZENIE BYTU OFICYALISTOM. Ze szfer oficyalistów prywatnych pisało: Podczas dyskusji w sprawie reformy agrarnej dużo rozwodzono się o szlabie folwarczaka, a słowem nie wspomiano o oficyalistach. Trzeba i im przecie zabezpieczyć jakoś ich los i niepozwoić na to, by w razie utracenia służby zostali bez dachu nad głową i bez środków do życia. Nie można dopuścić przecież do tego, co się dzieje w k. Kongresówce, gdzie oficyalista, utracisz służbę, obchodzi dwory sąsiednie i proszą o wsparcie.

NEOSTROJNE OBCHODZENIE SIĘ Z BRONIA było w poniedziałek przyczyną śmiertelnego wypadku. O godz. 5 po poł. wczwano Pogotowie ratunkowe na stację Podgórze-Wisła, gdzie przy manipulowaniu z karabinem przez żołnierza z warty padł strzał i połowy trupem żołnierza Władysława Ozorowskiego.

WRADZEBE W SKLEPACH. Dwie prowadzące siostry, Regina i Sara Weinberger, od dłuż-

szego czasu uprawiały amale kradzieże, chodząc po sklepach biawnych, gdzie kradły różne towary. Okradły w ten sposób dwudziestu kilku kupców, wyrządzając szkodę na kilkadziesiąt tysięcy koron. W wywiezce tych towarzyszyła im siostrzyczka Paulina Birner, która rzeczy odbierała, a następnie sprzedawała Noemu Gutreichowi, urzędnikowi kolejowemu i niejakiemu Rotblumowi. Część rzeczy odebrano i oddano poszkodowanym. Złodziejkę zamknięto w aresztach policyjnych.

KRADZIEŻ OWOCOW. Aresztowano Salomona Grünberga za kradzież beczki śliwek na szkole Julii Grabowskiej, oraz Stan. Tyrana, który T. Gieszczykiewiczowi z Krowdzy skradł 50 kg. gruszek i polamał gałęzie drzewa.

KIESZONKOWCY. Aresztowano Michała Lotka i Józefa Woźniaka, którzy podrabiali na dworcu kolei skradli 2 portfel i gotówkę i legitymację. Przy rewizji znaleziono przy nich jeszcze kilka portfli i pugilaresów.

WLANIANIE. Izrael Blum i Jona Silberstein własnili się do mieszkania M. Torna przy ul. Krakowskiej i skradli garderobę i gotówkę 500 kor. Rzeczy odebrano, a włamywaczy aresztowano.

Z Polski i ze świata.

LWÓW W OBRONIE GACI WSCHODNIEJ. Ze względu na niepokojące wieści, jakie nadchodzą z Warszawy, prezydent miasta Lwowa wysłał do prez. Olemecasa następujący telegram: „Rada miasta Lwowa, stolicy Małopolski, ma zaszczyt zwrócić się do Waszej Ekscelencji w imię wszystkich miast i milionów wiościan polskich, zamieszkałych Galicji wschodniej z Rzeczpospolitą Polską. Obyś swą pamięć naszych synów i braci, którzy poświęcili swe życie dla idei tego państwa, tak samo, jak walczy bohaterzy Francji, przekłała swoją krew dla państwa Alzacji, Lotaryngii i wspaniałego Strasburga z Francją, przemówiła za naszą prośbą. Składamy z największym zaufaniem nasz los w ręce Waszej Ekscelencji, najstarszego syna Francji, który poświęcił całe życie dla wielkości i jedności swojej sławnej Ojczyzny”.

Podobnej treści depesze wysłało do ministra pełnomocnego Francji, Stanów Zjednoczonych, Anglii, Włoch i Japonii.

SEKRETARZEM TEATRU LWOWSKIEGO w miejsce p. Henryka Cepaika, powołanego na art. kierownika teatru Polskiego w Przemysku, został p. Józef Gawliński, poeta i krytyk teatralny.

NIEMOPRAWNI. Pod takim tytułem pisał „Słowo Polskie”: Hr. Romerowa, właścicielka dóbr Patiatyce i Dobrzy, leżących w powiecie gródeckim — jak donosi Biuro prasowe ROO. — wydziesiąła w dniu 2 września przez swego zastępcę p. Jablonkowskiego wice Patiatyce dwóm neutralnym, Józefu Szulcowi i Józefowi Huchowi, tudzież dwóm chłopom ruskim. — Hr. Feliks Zamojski młyn swój w Gródno Jagiellońskim wydziesiąła żydowi. admo, że oferte wniósł również Polak. Tenże sam hrabia odebrał żniwowe młyn w Kaszynie-Nowej Polakowi, ojcu honestej rodziny i oddał ją znów neutralnym. Lasy też częściowo sprzedane przechodzą w ręce neutralnych, od których dopiero Urząd obwodowy kupuje materiał budowlany.

MASOWY WYJAZD RUSINÓW Z KOŁOMYI. „Gazeta Kołomyjska” donosi: Na wieść o mającej nastąpić zajęcia Pokucia przez wojska polskie, Rusini zaczęli opuszczać masowo Kołomyję i jej okolice. W niedzielę 17 z. m. wyjechał cały ewakuacyjny pociąg, który uwiózł ze sobą przeszło trzyście osób. Pociąg ten miał być skierowany do Chocimia, a stamtąd miał udać się do Kamieńca podolejskiego. Mamił lud — pisał „Gazeta Kołomyjska” — przez szereg miesięcy, teraz może chcą uchodzić za mężczyzn, którzy muszą kryć się z powodu walki o sprawę „ukraińską”. Niech wie jednak społeczeństwo ruskie, że sztuka z wyjazdem nie jest udana; wyjechali — ten lepiej, bo nie będą macie i uprawiać polityki kłamstwa i wnieść niepotrzebny fermentu między ludność. A że nikt ich nie chciał przesłać, najgorszy dowód w tem, że ów pociąg ewakuacyjny odszedł w niedzielę z Kołomyi za wiedzą i zgodą obojczych władz polskich.

ZNOWU JEDNA „MISYA” ZAPOWIEDZIANA. Według „Narodnich Listów” miała przyjechać z Warszawy delegacja Litwów z Ameryki, złożona z del. Dzwonczaka i Hładyka, z zażaleniem na ucisk Litwów w Galicji. Pokojowa konferencja postanowiła wysłać swego delegata celem zbadania przyczyn tego ucisku.

WZNOWIENIE „WPEREDU”. Zawieszony przez policję w marcu r. b. za bardzo wrogi artykuł przeciw rządowi i społeczeństwu polskiemu „Wpered”, organ ukraińskiej partji soc. dem., zaczął znowu wychodzić. Pierwszy — po przerwie — numer nawleje społeczeństwo ruskie do energicznej organizacji wszystkich towarzyszy robotniczych, oświatowych i ekonomicznych. W „słowie” od wydawnictwa zaznacza redakcja: „Wydajcie ten numer „Wperedu”, oświadczyliśmy, że trzymamy się wiernie i twardo naszych ideałów prawodnych, idziemy dalej tym samy szlakiem, jakim szliśmy dotąd”.

SKARB ODKOPANY. W Pałacowej obok Nadwarty wykopano siedm garbków z srebrną monetą z czasów Zygmunta III i Stefana Batorego.

CZESKO-UKRAIŃSKA PRZYJAZŃ. Ukraińscy „Wpered” donosi, że w przeszłym miesiącu powstało w Pradze Towarzystwo „Wszehświat”, mające za zadanie zbliżenie kulturalne obu narodów i zapoznanie się na terenie literatury i sztuki.

ZE ZJAZDU BISKUPÓW W GNIEZNE. W pierwszym dniu obrad księży Biskupów w Gnieźnie nadszedł z polecenia Ojca św. telegram z Rzymu od Kardynała Sekretarza Stanu tego

brzmienia: Z powodu pierwszego zjazdu czcłgodnego biskupa polskiego u grobu świętego arcybiskupa i apostoła Ojciec św. uciechowy wzruszająco myślą jaką mieli Biskupi Polski, szczególnie wkrzeszonej, by szukać natchnienia i chwalebnej kolebki tradycji religijnych, strażonych gorliwie po przez wieki przez tę stolicę arcybiskupią, poleca mi nie dowód ojcowskich swych uczuć wyrazić Waszej Arcybiskupiej Mości gorące życzenie, by trudy podjęte dla pomysłności moralnej i materialnej drogiej Waszej Ojczyzny odniosły skutek i nie równocześnie czcłgodnym księżom Biskupom i ich dyoccezjom Błogosławieństwo apostoelskie, jako zadatek obfitych łask Bożych.

Rzym, dnia 20 sierpnia 1919 r.

FALSZYWY PROROK. Podczas zakładania fundamentu pod teatr miejski w Poznaniu wmurowany został akt, podpisany przez białogrodzkiego udział w tej uroczystości b. cesarza Wilhelma. W akcie tym cesarz zapewniał, że ręczy słowem cesarskim, iż nigdy w tym budynku nie doznaję się słowo polskie. Kopia tego aktu znajduje się w magistracie poznańskim. Rozwiali się jak puch zapewnienia i fałszywe potężnego cesarza Wszechrzemię. Oto już obecnie ze sceny płynie mowa polska i piękna polska nieśmiertelnego Stanisława Moniuszki.

PAMIĄTKA PO MICKIEWICZU. W pismach kowieńskich wydrukowano, co następuje: „W Dolinie Mickiewicza znaleziono obecnie wielki kamień o średnicy 1 metra, który był pograżony w rzecze Nausztupis, a obecnie wzniesł się. Kamienia tego Niemcy posadzili w roku 1915, lecz bez skutku. Na tym kamieniu wyrze są litery „A. M.” i data 1 maja 1823. Niema wątpliwości, że jest to pamiątka po Adamie Mickiewicz”.

ZYCIA DYPLMATYCZNEGO W WARSZAWIE. Onegdaj w hotelu Europejskim dyrektor departamentu polityczno-dyplomatycznego, p. Okęcki, podejmował przedstawicieli misji japońskiej, kapitana M. Janawasi. W czasie obiadu p. Okęcki wniósł toast na cześć władcy, a kapitan Janawasi za rozkwit Polski. Pośród obecnych byli: hr. Adam Zamojski, Tytus Filipowicz, Dr Bertoni, hr. St. Przędzicki, St. Straszewski, Roman Knoll, J. Łukasiewicz, Jurjowicz, Ariszewski, Kozłowski, Z. Przemyski.

Prezydent Szawarski, p. Junot, przybył do niebawem do Warszawy, jako przedstawiciel rządu szwajcarskiego, celem zapoznania się ze stosunkami polskimi. Jest prawdopodobne, iż p. Junot zostanie przez rząd złączony szwajcarski mianowany stałym reprezentantem dyplomatycznym w Polsce. Rząd polski udzielił już na przyjazd p. Junota swego agremntu.

EVVIVA ITALIA! Pod tem hasłem lotnicy polscy w Warszawie podejmowali przybyłych misjonarzy powiatowych z Rzymu do Warszawy lotników wiościan. Przyjazd odbył się w Kasyne oficerskiej na lotnisku wojskowym w Mokotowie. Na mowę powitał jeden z gości, pułkownik wiości Franchina, odpowiedział szczerą przemówieniem, które zakończył słowami: „Ze szlaków podniebnych, które pamiętają lot orłów rzymskich, do Rzymu nieśmiertelny podziwianie Warszawy, szanowanych wiości Polscy i żołnierzy polskimi lotnikami”. Okrzyki „Evviva Italia”, „Niech żyje Polska” przepływały się wzajemnie gorąco i szczerze.

POLSKI KONKURS LOTNICZY. Dwutygodni „Polska Flota Napowietrzna” podejmuje w Nr. 2 wiadomości, że ogłasza się „Pierwszy polski konkurs lotniczy”. Nagrody honorowe ofiaruje p. Zdzisław Skrzydlowski, właściciel majątku Mechlin, w szermi wielkopolskiej, są: 1) przelot z Poznania do Warszawy i z powrotem w najkrótszym czasie bez lądowania, 2) wysokość — rekord z pasażerem i 3) loty figurowe. — Do konkursu stawad mogą tylko ci lotnicy polscy, którzy zapiszą się na członków „Polskiego aeroklubu” w Poznaniu.

ŚMIERĆ PRZY EKSMISJI. Przy ul. Nowolipskiej w Warszawie mieszka wdowa Krakowa, która zalegała w opłaceniu komornego. Gospodarza uzyskał wyrok na eksmisję i onegdaj przyszedł komornik w celu usunięcia Krakowej z mieszkania. W kółeczku leżała chora na suchoty 9-letnia jej córka, która pod wpływem wzruszenia i rozpacz matki zemstała, poczem już nie można było jej docuci. Mała zmarła w kółeczku na dworze. Komornik wobec tego nie dokonywał już eksmisji, a tłum, który się na oczekaniu zgromadził, walał wszystkie rzeczy z powrotem do mieszkania.

MISYA DO JENÓW NA SYBERYI. Z Warszawy donoszą: Dnia 15 b. m. odjechał na Syberję misya, zorganizowana przez ministerstwo spraw zagranicznych w porozumieniu z państwowym Urzędem do spraw powrotu jeńców, uchodźców i robotników. Misya świędzi wszystkim obozy, w których są jeńcy Polacy, szlachki ich warunki istnienia, udzielać będzie im pomocy i przeprowadzi rokowania, mające na celu przewiezienie ich do kraju. Misya zabiera ze sobą także dla jeńców listy od rodzin i biskupów osób w kraju. Listy te składają można codziennie w biurze państwowego Urzędu do spraw powrotu jeńców, uchodźców i robotników (Królewska 23, Warszawa).

Wiadomości powyższe uspokoi i pocieszy wiele rodzin w kraju, wiemy bowiem, że w ostatnim czasie nadchodziły listy z obozów syberyjskich od przebywających tam Polaków. pełne żalów i biadań. Biedni wyciągnęli posuwać się nawet do wyrzutu, że ich „rząd polski chyba na zagładę zostawił”. W listach donoszą, że kręca się między jeńcami Polakami agitatorzy bolszewicy, podszywający się pod to, jakoby działali w porozumieniu z krajem i powołujący się na Komitet Narodowy w Pary-

MIASTO RADOM ZANIEPOKOJONE. Podobno istnieje zamiar połączenia byłych guberni radomskiej i kieleckiej w jedną całość administracyjną, oraz pozabawienia Radomia dotychczasowego stanowiska i zopchnięcia go na poziom miasta powiatowego. Opinia publiczna radomska uważa, że byłoby to kłóską dla miasta, i powołuje się na to, że gdy w 1816 roku, Królestwo podzielone zostało na 8 województw, Radom stał się stolicą województwa Sandomierskiego. Przy przeobrażeniu w 1837 r. województw na gubernie, Radom pozostał miastem gubernialnym. Nawet w czasie, gdy ziemia radomska i kielecka tworzyły jedną gubernię, stolicą był Radom, a nie Kielce.

Przy tej sposobności „Głos Radomski” przypomina garść szczegółów z dziejów tego miasta. Zaznacza on, że Radom jest jednym z najstarszych miast w Polsce. Kazimierz Wielki ufundował szereg i zamek (na którego fundamentach znajduje się obecnie plebania) niezależnie od starożytności, który znajdował się na Starem Mieście. Królowie polscy często bywali w Radomiu, na zamku radomskim przebywała Barbara Radziwiłłówna i Katarzyna Austriaczka. Słynna konstytucja z 1505 r. wydana została w Radomiu.

Specjalnie dla czytelników autor artykułu w „Głosie Radomskim” przystacza, jak ubraną była Barbara, gdy powitała Zygmunta Augusta. Oto król Jęgonowski w liście do polnckiego Radziwiłła wyraził życzenie, aby Królowa jechała i witała rycyła „w szacie czarnej z sukna włoskiego i także też w płachtach nie mięjszych, jakoby raituchach”.

W ten zajmujący sposób Radomianie bronią się od grożącej im „degradacji”.

NAPAD BANDYTÓW NA DWÓR. W nocy z 3 na 4 b. m. napadło 5-ciu bandytów na dwór p. Buczyńskiego w Głogówkach koło Noworadomska. Stierozrywawszy służbę, obrabowali dwór doszczętnie z pieniędzy, broni, bielizny i ubrań. Ciekawym jest motyw rabunku. Oto bandyci oświadczyli, iż czynią to dlatego, aby ukarać obywatelstwo za pomaganie wojsku, które strzeża do robotników, upominających się o lepszą zapłatę.

UROCZYŚĆ WOJSKOWA odbyła się w ubiegłym tygodniu w Zdobnowie na Wołyńcu. Wzięły w niej udział dwa plutony piechoty, artyleria konna i ułani Dowódcą 4 dywizji piechoty gen. Aleksandrowicz i wszystkie oddziały wojska polskiego były witane z nieopisanym szacalem przez tłumnie zebraną publiczność. Szczęsność generała literalnie zasypała kwiatami. Na festynie, który odbył się po południu w dzień uroczystości, było także mnóstwo Rosyjan i Rosyjanek ze ster inteligencji, którzy głośno wyrażali swe zadowolenie z powodzenia wojsk polskich w walce z bolszewikami. Donosi o tem warszawski „Dziennik Powszechny”.

TROCKI W OPALACH. „Times” donosi, że za ostatnim strajku robotniczym w zakładach bakteryjnych w Piotrogradzie zarząca Trockiema, iż bolszewicy przedkładają chłostę, bo sami są tydami. Z tego powodu kasali usunąć strajk w zakładach Trockiema i siły uprzedzić, lecz tłum gwałtownie i krzykiem przerwał obrady.

ARKIA BOLSEWICKA W POLSCE. Kijowski „Głos komunistyczny” donosi, że odbył się tam wieś komunistów polskich. Na wiecu tym przybyły z Polski komuniści Łasfer sdał sprawozdanie ze stanu przygotowań bolszewickich w Polsce. Między innymi zapewniał, że istnieje w Polsce potężna uzbrojona armia rewolucyjna, licząca około 40.000 ludzi.

MULY DLA LEKARZY. Z braku i drożyzny kord miz. zdrowie zakupie muly, jakie się podługają dla lekarzy powiatowych, przy powołaniu środków i narzędzi w walce z chorobami zakaźnymi.

NIEMOCNY KOZACY. Jak wiadomo, traktat pokojowy szwala Niemcom utrzymywanie co najwyżej sztyścieciana armię. Niemcy sdałi jednak znaleźć sobie drogę do ekwiwalentu. Oto rząd niemiecki zamierza stworzyć kolonie żołnierskie na wzór kółekw rosyjskich. Tacy żołnierze, osiedlani na koloniach dwunasto- i dwudziestoczłonowych zajmowałyby się gospodarstwem, a w razie potrzeby stawali by na każde zawołanie do zrzędów. Jednym z pierwszych krajów, gdzie mają powstać wieś żołnierskie, jest Śląsk. Batalion alynnego (zapasne ze zbrodzi i rabunków) korpusu ochotniczego Luettwina już się zdecydował wraz z całym korpusom oficerskim i podoficerskim na osiedlenie w części przemysłowej G. Śląska.

AWOLIA PIJE... Podczas gdy w Stanach Zjednoczonych od czasu obrad pokojowych ludność skazana została na przynamową wstrętnieźliwość, w Anglii natomiast, jak donoszą „Timesy”, kary wymierzane na pijaństwo wzma gają się w gwałtowny sposób. Podczas gdy w styczniu 1919 roku kar za pijaństwo wymierzonych było ogółem 456, w lipcu tegoż roku liczba ukaranych wzrosła na 1122. W cyfrach tych mniej wielką jest różnica między tymczasem a lipcem, o ile chodzi o kobiety: kobiet skazanych w styczniu za pijaństwo było bowiem 132, w lipcu zaś liczba ich wynosiła 230. Powody do tego wykreślenia dawały specjalne okazy: jak powrót armii, obchodzony zawsze uroczystości, dary, jukami odznaczano żołnierzy — wrzesie główna w tej mierze przyczynę stanowią wielkie emy piazono „bezrobotnym”, które w pewnym czasie stanowią wytrę — 1.500.000 funtów szterlingów.

PIENIADZE Z AMERYKI DLA ŻYDÓW. Ze sprawozdania delegata amerykańskiego dowiadujemy się, że żydzi otrzymują co miesiąc wsparcie w pieniądzu zebranych w Ameryce następujących sumach: Warszawa 575.000 marek, okolice jej 650.000, Łódź 125.000, Radom

Podpisujecie polską pażyczkę.

SKŁAD PAPIERU I GALANTERYI MICHAŁ SŁOMIANY :: W KRAKOWIE :: przy ul. Sławkowskiej 24 :: Papiery litewne — Pocztówki — Przybory szkolne i kancelaryjne — Ramki — Lustra — Albumy i Pamiątniki — Wykonują BILETY WIZYTOWE — ZAWIADOMIENIA ŚLUBNE.

60.000, Kielce 35.000, Piotrków 30.000, Lublin 69.000, Lwów 1.000.000, Kraków 600.000, Wilno i okolice 2.420.000, Brańsk ok. 500.000, Płock 552.000, Białystok 125.000, Suwałki 190.000. Razem z innymi miejscowościami żydzi otrzymują miesięcznie 7.698.000 marek.

ANTYSEMITYZM W AMERYCE. U rabinów czesko-węgierskich odbył się „bankiet” na cześć p. Morgenthausa, który wskutek narzekania żydów — według żargonów — rzekł im na pocieszenie: „Nietylko w Polsce jest antysemityzm; w Ameryce nie zjadacie zebrańca z udziałem choćby 20 osób, na którym nie byłoby tendencji antysemickich”.

W. Wiedeń, że nie są to stosunki i pokrzepi biednych naszych rodaków w Syberii.

Zawiadomienia i komunikaty.

WYMIANA STEMPLI. Urząd podatkowy, jako centralny skład stempła dla Galicji i Śląska w Krakowie zawiadania interesowanych po raz ostatni, że za oddane w swoim czasie stempła antrytyczne pobór można stempła polskie do końca września b. r. w przeciwnym razie przypadają na rzecz skarbu państwa polskiego.

WALKA Z GRUŻICĄ. Od października b. r. rozpoczął się w Warszawie półroczny, bezpłatny kurs dla przygotowania uczniów pracowniczo w przychodniach praktycznych. Śluchaczkami kursu otrzymują z funduszy rządowych zasiłki po sto marek miesięcznie. Podania należy wnosić do Rady Tow. przeciwcruźniczego w Warszawie (Mazowiecka 5); w podaniu ma być przytoczone curriculum vitae, wiek, stopień wykształcenia, adres, oraz adresy osób, na które kondydatka może nie powołać dla ewent. udzielenia referencji.

SZKOŁA POLSKICH W KRAKOWIE. Wpisz do szkoły polonijnej na rok szkolny 1919/20 od 1 września się będą w gmachu szpitala św. Łazarza, ul. Kopernika 1, 17, od 1 do 8 października, między godzinami 9—11 przed południem. Wykłady rozpoczyna się 8 października.

WSPISY DO SZKÓŁ SW. SCHOLASTYKI. Wpisz do wszystkich klas szkoły wydziałowej Świ. Scholastyki (ul. św. Marka 1, 25, 27) od 1 do 11 września, 9, 10 i 11 b. m. od 9—11 przed południem.

UPRZEMISLNIWA KRAJOWA DORZĄDZOCI. Wprowadza w tym roku ministerstwo oświaty dla uczniów, którzy przynajmniej do 15 listopada b. r. ukończyli do 6 klas szkoły średniej w b. Królestwie, a potem poszli do wojska. Mogą oni wyjechać do wojska, do wojska, francuskiego lub niemieckiego i biuro, albo grup: matematyka, fizyka, chemia i zdawać tylko z niej egzamin. Rozwiązaniem do obu literatury i historii polskiej. Egzamin taki uczniowie ci zdawać będą mogli w lutym lub we wrześniu 1920 r. a przedtem już mogą wpaść się warunkowo do którejś z wyższych szkół polskich.

Repertuar teatru im. J. Słowackiego.
Wtorek: „Lancet” Zaleskiego.
Środa: „Wyzwolenie” St. Wyspiańskiego.
Czwartek: „Lancet” Zaleskiego.
Piątek: „W małym domu” T. Wittnera.
Sobota: Noweś. „Ogród młodości”, komedia w 4 aktach T. Wittnera.
Niedziela: Po poł. „Słuby panieńskie”; wieczorem „Ogród młodości” T. Wittnera.

Repertuar Teatru Polskiego.
Wtorek: „Wiek i Wacek”.
Środa: „Hr. Luksenburg”.
Czwartek: „Chrześcijanin wojenny”.
Piątek: „Wiek i Wacek”.
Sobota: Po poł. „Wiek i Wacek”; wieczorem „Wiek i Wacek”.

NADZWYCZAJ
udielikatniące
MYDŁA „BONGRE”

przełuszczone lanolina, „LAIT DE LYS”, wszelkie lecznie przełuszczone, słynie do golienia „SHAVING STICK” poleca
W. DOBROWOLSKI
Fabryka perf., kosmetyk. i mydeł toaletowych w Warszawie, ul. Chmielna L. 82.
Do nabycia w Drogueryach i perfumeryach.

Nauka, literatura, sztuka.

KS. WŁADYSŁAW CHOTKOWSKI: „Granie kościelne w Galicji”. Część I. Kraków, 1919. Str. 101.
Z okazji projektowanej (obecnie już nabawionej) konfiskaty dóbr duchownych, krośni autor historyczny zarys i podaje wykaz dawnych „granie kościelnych” w Galicji. Jednym z najciekawszych jest rozdział p. t. „Galicjski tłumacz religijny”, z którego przekonujemy się, jak to cerkiew ruska żyła i rosła naszym kościołem. W pracę tę włożył autor dużo erudycji i trudu.

KS. JÓZEF WINKOWSKI: „Egzerty dla uczniów szkół średnich”. Tom II. Kraków, 1919. Str. 319.
Brugi tom egzert ks. W. można, podobnie jak i I, bardzo gorąco polecić ks. katechetom, zwłaszcza zajmującym się socjalizacją i Związkiem młodzieży. Pięknie ozdobił się egzerty o obowiązkach ucznia-socjalisa, a i z dodatkowych kazań okolicznościowych kilka jest rzeczywiście bardzo ładnych, np. w rocznicę powstania listopadowego, w 100 rocznicę śmierci Kościuszki i t. d. Niektóre z egzert i kazań, to istne wzory krasomówstwa. Ale oczywiście, że nietylko krasomówstwo jest w tych krótkich naukach, ale i myśl głęboka, zawsze praktyczna i konsekwentnie przeprowadzona. To właśnie dziełko nadaje wartość, że w pięknej formie podaje i piękne, zdrowe myśli. Zapowiedziany tom III powitamy naturalnie z równą radością, jak i poprzednie. K. M. P.

„WIEDZA TECHNICZNA.” W najbliższym czasie ukazuje się w Poznaniu pierwszy zeszyt nowego czasopisma ilustrowanego p. t. „Wiedza techniczna”. Będzie to miesięcznik wojsk technicznych, do

których zaliczają się: automobiliści, saperzy, telegrafici, lekrowcy, kolejarze. Miesięcznik skupia na ciekawe i rzeczowe prace fachowców, a jednocześnie zainteresować społeczeństwo techniką wojskową. „Wiedza techniczna” zawierać będzie dział techniczno-wojskowy, dział fotograficzny, zawierający portrety i wspomnienia wojsk polskiego żołnierza w wrogich armiach i w polskiej armii, oraz upamiętnienia historycznych chwil, kronikę i t. p. Numerata kwartalna 11 mk., roczna 40 mk., zeszyt pojedynczy 4 mk. Ogłoszenia: jedna osma strony 50 mk., jedna czwarta strony 90 mk., pół strony 160 mk., cała strona 300 mk.
Redakcja i administracja w Poznaniu, ul. Działynskich 7, otwarte w dni powszednie od 10—12 i od 4—5. Telefon 2305.

Tymczasowa organizacja powiatowa w b. Królestwie.

Wyszło rozporządzenie Rady ministrów o tymczasowej organizacji władz administracyjnych I instancyj na obszarze b. zaboru rosyjskiego.
Utrzymać dawny rosyjski podział administracyjny na powiaty, przy czym powiatowa władza I instancyj nazywa się starostwem, a na jego czele stoi starosta. Do czasu wprowadzenia wojowództw jest starosta odpowiedzialnym wykonawcą zleceń poszczególnych ministrów.
Do zakresu działania starosty należą wszelkie sprawy administracji państwowej, z wyjątkiem spraw, przekazanych administracji wojskowej, sądowej, skarbowej, szkolnej, kolejowej i pocztowo-telegraficznej, oraz urzędów ziemskim. Urzędy dzielów administracji skarbowej i szkolnej, działające w powiecie, mają projekty rozporządzeń i zarządzeń treści ogólnej, skierowane do urzędów podwładnych starostwie, np. magistratów, urzędów gminnych i t. p. przesyłać przed ich wydaniem starostwie celem uzyskania jego zgody. Gdyby starosta sprzeciwił się ich wydaniu, należy sprawę przedłożyć do decyzji właściwego ministra, względnie wojewody, który poweźmie decyzję w porozumieniu z władzą skarbową, względnie szkolną H. H. H. H. H.

Starostę zastępuje jeden z referentów administracyjnych, którego wyznaczy minister spraw wewnętrznych. Aż do wydania przez ministra spraw wewnętrznych instrukcji dla starostów obowiązują nadal dotychczasowe postanowienia, dotyczące organizacji urzędów powiatowych, o ile nie zostały zmieniane niniejszym rozporządzeniem.

Skład austr. podkomisji reparacyjnej.
Kraków. P. A. T. Radio z Nauen: Wedle doniesienia z Wiednia, podkomisja komisji reparacyjnej, która będzie miała swą siedzibę w Wiedniu, będzie się składać z zastępców następujących państw: Anglia, Ameryka, Francja i Włochy, przy czym każde z tych państw będzie miało po dwa głosy przy głosowaniu; dalej: Czechosłowacja, Grecja, Polska, Jugosławia i Rumunia, każde z jednym głosem przy głosowaniu. Zastępca Austrii będzie tylko wtedy powoływany na posiedzenia, gdy komisja uzna to za potrzebne, jednakże nie będzie miał prawa głosu.

Sprawa reparacyjna w Galicji wschodniej.

Prezjsum Rady głównej opiekuńczej (będącej obecnie centralą stowarzyszeń społeczno-ekonomicznych w Galicji wschodniej) otrzymało od swoich delegatów szereg sprawozdań z objazdów po powiatach. Ze sprawozdań tych podajemy parę urywków:
Buczacz z okolicą — jedyny może zakątek Europy, przez który w pięciolecie wojennym linia bojowa przesunęła się 34 razy. Każde przesunięcie — to nowe zniszczenie, to też dzieje się to jedna sama, nieopowiadająca już trawą i siewkami parost. Ludność skupiona w niewielu osadach, bez zabezpieczenia częściowo domach — dotychczas brudem najniebezpieczniejszych wygód, głodem i obłąkami, wymiera szybko, o ile nie opuszcza Buczacza. Polaków liczy powiat 435 tysięcy. Prócz słabo się rozwijających sklepów T. K. R. i Polskiej Składnicy udziałowej — handel w ręku żydowskim. Instytucje oświatowe i opieki społecznej powoli powracają do przerwanej działalności.

Do powiatów najczęściej zniszczonych należy trembowelski, a jednak różni się dodatnio od poprzednio wymienionego tak pod względem sanitarnym, jak i pracy społecznej. Placówki narodowe czynne, lecz dalszy ich rozwój zależy będzie od poparcia finansowego. Działwie i młodzieży szkolnej grozi również, że w zbliżającym się roku szkolnym zakłady naukowe nie będą mogły być otwarte, z powodu braków materialnych.
Największe zniszczenie przyniosła ostatnia wojna z Ukrainami, dlatego też powiaty, leżące na wschód od Seretu, które nie znalazły powrotu wojsk niemieckich, po krótkotrwałym oswojeniu wyszły najlepiej z tej katastrofy. Do takich należy powiat borszczowski, gdzie jednak zaznaczył sprawozdawca utraty objaw tłumnego opuszczenia ziemi i przesiedlenia się do zachodnich części kraju. Jest to powiat dziś jeszcze odcięty od reszty kraju, wskutek braku połączenia kolejowego dla ludności cywilnej, która w następstwie pozbawiona jest dowozu żywności, a drożyzna cierpi większą, niż gdziekolwiek. W większym jeszcze stopniu odbił się brak komunikacji na położonym ekonomicznie najdalej na wschód wysuniętego powiatu skałackiego.

Na zachód od Lwowa leżącym wielkich bitew był najdłuższy Gródski Jagielloński z przedmieściami. Zniszczone powiatu wnosi 35 procent, samego miasta 60 procent. O położeniu ekonomicznym, o warunkach sanitarnych i nastroju ludności sprawozdawca wyraża podobną opinię, jak o poprzednio wymienionych powiatach. Pomoc przedewszystkiem sanitarna bardzo pilna. Uprawa roli tu, jak w nowicie mościem — zaniedbana, gdy tymczasem w okolicy Trembowli, Borszczowa, Skłatawa pola uprawione w 1/4, zapowiadają nieźle zbiory.
Dla polskiego stanu posiadania tłumna emigracja z b. Galicji wschodniej groźnym jest objawem.

Podwignienie gmachu Izby rzekod. we Lwowie

Lwów. P. A. T. Zjazd rzekodzielniczy i przemyślowców na uroczystość poświęcenia nowego gmachu Izby rzekodzielniczej odbył się w niedzielę przed południem. Uroczystość poprowadził nabożeństwo w białej architekturalnym, poczem uczestnicy udali się do gmachu Izby rzekodzielniczej na Placu Strzeleckim.

W udekorowanej pięknie sali ustawili się honorzowie wszystkich cechów i korporacji ze sztandarami. Przybyli między innymi prezydent miasta Neumann z gromem radnych, reprezentanci z gen. Nowotnym, kilku posłów i 200 delegatów z całego kraju, wśród których Jan Rudnicki, przelotny kamieniarz i senat z Warszawy, oraz Mysłowski poseł Ziemi Łomżyńskiej.

Po poświęceniu gmachu i po okolicznościowych przemówieniach prezesa Izby rzekodzielniczej Schimera, reprezentanta radcy krajowego, prezydenta miasta Neumann, p. Baczewskiego, imieniem Izby handlowej i przemysłowej, oraz delegatów krakowskich: Kossobudzkiego i Jęlińskiego, zakończono uroczystość poświęcenia gmachu wpisaniem się obecnych do księgi pamiątkowej. Nastąpiły obrady sejądu.

Misy koalicyjne na Śląsku.

Kraków. P. A. T. Radio z Nauen: 8 września, godz. 4 po południu: Wojskowa komisja koalicyjna udala się w niedzielę przed południem na granicę polsko-niemiecką. Gen. Dupont udaje się do Krakowa, skąd wraca do Katowic. Gen. Dupont, Malcom, Benicewicz, oraz japoński kapitan Iaso opuszcza prawdopodobnie w poniedziałek wieczór Śląsk a inni członkowie komisji ententy pozostaną tam jeszcze.

Kraków. P. A. T. Jak się dowiadujemy, szef niemieckojęzycznej misji na Górnym Śląsku gen. Dupont był w niedzielę przez kilka godzin w Krakowie, poczem wyjechał z powrotem na Górny Śląsk.

Skład austr. podkomisji reparacyjnej.

Kraków. P. A. T. Radio z Nauen: Wedle doniesienia z Wiednia, podkomisja komisji reparacyjnej, która będzie miała swą siedzibę w Wiedniu, będzie się składać z zastępców następujących państw: Anglia, Ameryka, Francja i Włochy, przy czym każde z tych państw będzie miało po dwa głosy przy głosowaniu; dalej: Czechosłowacja, Grecja, Polska, Jugosławia i Rumunia, każde z jednym głosem przy głosowaniu. Zastępca Austrii będzie tylko wtedy powoływany na posiedzenia, gdy komisja uzna to za potrzebne, jednakże nie będzie miał prawa głosu.

KWESTYA ADRYATYKU ROZWIĄZANA.

Kraków. P. A. T. Radio z Nauen: Wedle pogłosek ze źródeł włoskich, powiodło się Tito-niemu uzyskać zgodę pp. Clemenceau i Lloyd George na zaproponowane przez niego rozwiązanie kwestyi adryatyckiej. Obecnie ma być wysłana wspólna nota do prezydenta Wilsona, aby go zgodził do wyrażenia swego zdania w kwestyi adryatyckiej.

O SPRAWĘ PRZYŁĄCZENIA AUSTRII DO NIEMIEC.

Wiedeń. P. A. T. Biuro koresp. donosi z St. Germain: „Liberte” podaje, że najwyższa Rada znajduje się w sprawie pytania zmiany par. 61 niemieckiej konstytucji.

Paryz. P. A. T. Ag. Havasa. Według wiadomości zebranych przez „Petit Journal” odnośnie do odpowiedzi niemieckich na notę ententy, żądająca zmiany par. 61 konstytucji, stanie Rada najwyższa na stanowisku, że w kwestyi żądanej zmiany pod żadnym warunkiem nie może ustąpić, ani też w czułości zmodyfikować swego żądania.

TRAKTAT Z WĘGRAMI GOTOWY.

Wiedeń. P. A. T. Biuro koresp. donosi z St. Germain: Jak podaje „New York Herald”, traktat z Węgrami jest już na ogół gotowy i będzie doręczony, gdy w Budapeszcie utworzy się rząd stały.

Konflikt Rumunii z ententą.

Wiedeń. P. A. T. Tel. Comp. donosi z Hagi: Jak podaje Holenderskie Biuro pras. z Londynu, sir George Clare, który, jako specjalny poseł ententy, jedzie do Rumunii, zabrał ze sobą notę Balfoura, w której rząd angielski wyraża nadzieję, że Rumunia nicma zamiaru zerwania stosunków z ententą i że przyznaj się do wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały obecny konflikt.

Ententa żąda od Rumunii, aby opuściła Węgry, aby zaniechała rekwizycji, oraz, aby oddała zarekwirowane przedmioty, gdyż te przypadają do równego podziału między państwa ententy, wreszcie żąda ententa, aby Rumunia współdziałała z nią w zaprowadzeniu porządku na Węgrzech.

Wiedeń. P. A. T. Wedle depeszy Havasa z dnia 5 b. m. z Paryża, zapatrywania najwyższej Rady na sprawę Rumunii deżwały gruntdowego przedstawicielstwa w Paryżu, że noty ententy wysłane do Rumunii są zupełnie bezwartościowe i przedstawiciel rumuński złożył oświadczenie, że w środe po południu otrzymał telegram od p. Bratjanu, iż ten do dnia 30 sierpnia nie otrzymał żadnej noty. Dodał także, że otrzymał zawiadomienie o depeszy najwyższej Rady, zarządzającej wstrzymanie transportów broni i amunicji dla Rumunii.

Delegat rumuński Naszu, otrzymał polecenie, aby zwrócił uwagę Rady najwyższej na ciężkie wymagania stawiane Rumunii, nie uwzględniające jej ofiar w ludziach i w materjaliu.

Wiedeń. P. A. T. Wiedeńskie biuro koresp. donosi: „Intrigant” donosi, że Anglia udzieliła Sir Clarkowi mandatu, aby zezwołał Rumunii zwrócić stosunków, jeżeli Rumunia nie spełni następujących warunków: 1) Rumunia ma wycofać wszystkie wojska z Węgier; 2) zaprzestanie rekwizycji na Węgrzech; 3) zwrócić wszystkie zarekwirowane materjaliu; 4) rumuńskie wojska mają być podporządkowane rozkazom misji międzynarodowej, o ile udzie o zlecenia Rady najwyższej.

Zwycięstwo Rumunów nad bolszewikami.

Poznań. P. A. T. Radio z Bukaresztu: Urzędowo donoszą, że wojska rumuńskie, walczące w Bessarabii, pobity na głowę oddziały bolszewickie.

Niemcy zapłaczą Francji 400 miliardów.

Wiedeń. P. A. T. Biuro koresp. donosi z St. Germain: Na posiedzeniu Izby deputowanych minister Klotz oświadczył, że Niemcy w ciągu 36 lat będą miały zapłacić samej Francji wraz z procentami 463 miliardy.

Wilhelm nie będzie ścigany sądownie.

Wiedeń. P. A. T. Biuro koresp. donosi z Amsterdamu: Wedle Biura Radio, Lansing w mowie wygłoszonej w Annapolis oświadczył, że nie jest meczem ścigać prawno byłego cesarza Wilhelma za wybuch wojny i za wkroczenie do Belgii. Komisja dla zbadania tej sprawy uznała, że sprawdził Wilhelma popełnił zbrodnię moralną na ludzkości, jednak niema ustaw, na podstawie których można by rozpatrywać jako zbrodnię. Wina nie jest tego rodzaju, aby mogła być przez trybunał stwierdzona i sądzona.

FLOTYLA ENTENTY W HAMBURGU.

Kraków. P. A. T. Radio z Nauen: Do portu hamburskiego przybyła flotyła ententy, złożona z lekkich amerykańskich krążowników, z angielskiego krążownika „Couventry” izfrankontrtorpedowca „Samme”.

MACKENSENA WIOŻĄ DO MARSYLII.

Wiedeń. P. A. T. Biuro koresp. donosi z Amsterdamu: Jak podaje „Times”, Mackensen wraz ze sztabem miał dnia 7 b. m. przybyć do Salonik i wsiąść tam na okręt, idący do Marsylii.

NIEMCY ODBUDOWUJĄ FRANCYJĘ.

Wiedeń. P. A. T. Wiedeńskie Biuro koresp. donosi z Berlina: „Vorwärts” stwierdza, że dotąd 400 tysięcy robotników wyjechało do północnej Francji, celem podjęcia pracy nad odbudową tego kraju.

JENCY NIEMIECCY ZMARLI Z GŁODU.

Poznań. P. A. T. Radio z Nauen: Jenicy niemieccy, którzy powrócili z Serbii, wyjechali do prezydenta Eberta pismo, z którego wynika, że większość z pośród nich zmarła śmiercią głodową.

ROBOTNICZY NIEMIECCY ZA PRACĄ AKORDOWĄ.

Kraków. P. A. T. Radio z Nauen: W znanych pracowniach optycznych Karola Zeissa w Jenie wprowadzono na nowo pracę akordową, gdyż większość robotników oświadczyła się za ten.

Traktat z Bułgarią w druku.

Wiedeń. P. A. T. Biuro koresp. donosi z St. Germain: „Petit Parisien” podaje, że traktat z Bułgarią jest już w druku i będzie nabawem doręczony. Wedle tego traktatu Serbia otrzymuje regulację granicy na północnym wschodzie, oraz terytorium w łuku Strumicy. Tracą przypadnie Grecji, jednak musi być wynaleziona forma, aby Bułgaria zapewnił gospodarczy dostęp do morza.

ROKOWANIA Z BUŁGARIĄ I TURCYĄ.

Haga. P. A. T. „Daily Mail” donosi z Paryża: Rada najwyższa wyznaczyła rozpoczęcie rokowań pokojowych z Bułgarią na 20 b. m. a z Turcją na 1 stycznia 1920.

O unierodowienie kociń angielskich.

Wiedeń. P. A. T. Wiedeńskie Biuro koresp. donosi z St. Germain: „Journal” donosi, że w Glasgowie rozpoczął się zjazd angielskich związków zawodowych, na którym 5 i ówiorc miliona robotników reprezentowanych jest przez 850 delegatów. Dyskutowano nad kwestyą, czy już w tym roku mają robotnicy ogłosić strajk generalny, celem osiągnięcia uzasadnionych żądań.

Stany Zjednoczone a Liza Merdalków.

Wiedeń. P. A. T. Biuro koresp. donosi: Wedle doniesień z N. Jorku, prezydent Wilson

oświadczył w mowie wygłoszonej na zgrupowaniu, że związki narodów bez udziału St. Zjednoczonych byłyby tylko przyzwoleniem a nie związkiem. Jeżeli Stany Zjednoczone nie wstąpią do związku narodów, to w niedługo przysięgi wybuchnie wojna, jeżeli zaś wstąpią, wówczas do wojny nie przyjdzie.

Traktat pokojowy w senacie ameryk.

Wiedeń. P. A. T. Biuro koresp. donosi z St. Germain: Wedle doniesienia z N. Jorku, komisja sensu dla spraw zagranicznych uchwaliła ogółem cztery zastrzeżenia i 33 poprawki do traktatu pokojowego. Podczas gdy senator Lodge liczy na przyjęcie wszystkich tych zmian, senator Hitchcock zapewnił, że demokraci będą mieli dosyć siły, aby wszystkie te wnioski odrzucić na plenum.

Ograniczenie dowozu zboża ameryk.

Kraków. P. A. T. Radio z Nauen: „Perserveranza” donosi, że Stany Zjednoczone zawiadomiły międzynarodową Radę gospodarczą, że będą musiały pozostać zboża do Europy ograniczyć o połowę.

AUTONOMIA KOREI.

Berlin. P. A. T. 7 września. Biuro Wolfa donosi z Wersalu: Mikado podpisał dekret, zapewniający Korei autonomię i reformy.

NABEGLANE.

Przejmnie donoszą, iż przywozłam z Włoch i Francji na obecny sezon ostatnie modla i francuskie żurki. — Przyjmuję wszelkie roboty w zakresie modniarstwa wchodzące. 6432

SALON „EWA” W KRAKOWIE
MÓD „EWA” GOLEBIA L. 3.

EDUKOWAT 315
Dr OKTAW HŁAWATY

zawiadania, że po przerwie wojennej objął osobiste kierownictwo swojej katedry w Lwowie, ul. Trzebieży Maja L. 5.

BANK HIPOTECZNY

przyjmuje wpłaty na emisję nowych akcji Akcyjnego Banku Związkowego we Lwowie. 329-3

Kauczuk dentystyczny

plastyka K 25-
polski 5-M

Stanisław Baran i Ska

Kraków, Stawka 8.

Ważne dla P. T. Nauczycielstwa!

W druku jest „Przewodnik Metodyczny dla I. roku nauki szkolnej”, ułożony według zasad nowoczesnej pedagogiki, z uwzględnieniem nowej metody (czwinkowej) w nauce czytania, przez Władysława Kłoskiego, nauczyciela w Krakowie. Treść dzieła: Wskazywanie metodyczne i plany naukowe (o dla szkół wiejskich), elaboraty lekcji, powieści, plany, wzory do rysowania, modelowania i t. d. Należyłość że egzemplarz wraz z kosztami przesyłki (22 arkuszy druku) 25 K. można nadesłać do Zarządu „Głosnika nauczycielskiego” na łec skarbnika p. Bailekiego (Kraków, Rynek główny, 1. 29). — W handlu księgarskim cena 30 K. Abonent, który nadesłał należyłość za daleko w bieżącym miesiącu, otrzymuje w pierwszych dniach września 15% zniżkę ogólną i przytoczenie wale, a 15% zniżkę z końcem września. Z powodu trudności wydawnictwa ilość egzemplarzy ograniczona.

Elementarz i książka rachunkowa

też autor wydanie z druku we wrześniu. Zamówienia można uskutecznić równocześnie.

Katetry francuskie i inas

po 4 Kor. za sztukę

Stanisław Baran i Ska

Kraków, ul. Stawkowska 6. 307

Węże gumowe

(szlauchy) do hegarów
za 1 kg. — (około 12 metrów)
kor. 65- 323

STANISŁAW BARAN I S-KA

Kraków, Stawkowska 6.

Dr. ADAM MACIĄG

zawodowy lekarz i higienista 1 642

MLECZARNIA B. PYTLA dawniej **E. Dobrzyńskiej** Kraków, plac św. Świętych L. 9-10
bielaki, kolacje mięsne i jarzynie
przeznaczone na małe na sprząż damy.

SEJM
W najbliższej przyszłości wyjdzie z druku
Wytworne pamiętkowe ilustrowane wydawnictwo p. t.
SEJM
w dwóch częściach pod redakcją
Antoniego Langeo
przy udziale grona wybitnych literatów i publicystów.
Dział informacyjny pod kierunkiem ppł.
Jerzego Nowakowskiego
i **Jana Kleczyńskiego**.
Część I. obejmie:
Przedmowa, Rzecznictwo, parlamentaryzm w Europie i Ameryce od jego początków do chwili obecnej, Kształt i rozwój prawniczej sejmowości i Sejm w Polsce — ostatni Sejm (zastępczość i 1889-1918 w dawnej Rzeczypospolitej Polskiej).
Część II. obejmie:
Planowy Sejm 1919 r. w nowej zmierzającej Polsce, Składowe i polityczne budownictwo Państwa Polskiego — ich przemówienia, deklaracje, Sprawy, Decyzje, orzeczenia, wybitne, Rezolucje i p. n. Szereg informacji, rezultatów Sejmów, lista posłów i ich przynależność do klubów i komisji sejmowych, a także szczegółowy przegląd sejmowej i jej składki, historyi gmachów sejmowych, posiedzenia, uroczystości i postępek.

SEJM
Cena egzemplarza
W prenum. Mk. 35.
Po wyjściu z druku
cena będzie podwyższona.
Wydawnictwo
„Odrodzenie Polski”
Warszawa,
ul. Boduena Nr. 1.
SEJM

SEJM
Cena egzemplarza
W prenum. Mk. 35.
Po wyjściu z druku
cena będzie podwyższona.
Wydawnictwo
„Odrodzenie Polski”
Warszawa,
ul. Boduena Nr. 1.
SEJM

Mniszchównej
Pastelnik K 24 — Trądowna K 35 —, Ordynat K 21 —, Gehenna K 35 —, Sewera Nafta, 2 tomy, K 32 — wyjdą w krótkim czasie — na otrzymaniu należyłości wysyła KSIĘGARNIA POLSKA w Krakowie, ulica Stawkowska 3. 3269

Jednym w Polsce organ poświęcony sprawom rodzimego przemysłu górniczego, hutniczego, naftowego i pokrewnym gałęziom przemysłu i wiedzy 3440

Czasopismo Górniczo-Hutnicze
wychodzi co miesiąc w Krakowie.

Redakcja i Administracja przy ulicy Jagiellońskiej 5, telefon 2431.

W najlepszej szkole handlowo-przemysłowej wakuje posada
nauczyciela przemysłowego
dla działu metalowego.
Reflektanci muszą biegle władać językiem polskim i niemieckim. Ustanowienie z charakterem urzędniczym nastąpi wpraw na próbę za 8-miesięcznym wypowiedzeniem, a po 2 latach na stałe. Pensya uregulowana zostanie wedle pragmatyki N. R. L. w Poznaniu z dn. 31. lipca 1919.
Praktycy z kwalifikacją naukową albo nauczyciele zawodowi z wykształceniem praktycznym zechcą bezwzględnie zgłoszenia swą w polskim i niemieckim języku wraz z kopią uwierzytelnionych świadectw i życiorysem przesłać wprost do podpisanego urzędu.
Gniezno, dnia 26 sierpnia 1919. 3517
Magistrat.

WOLNOŚCI
Najlepsza bibułka cygaretkowa w książeczkach i tutekach.
Wyrób Krajowy
jedyną galicyskiej fabryki bibulek do papierosów
Główny skład. **Zywiec.**

Fotografowie Kupcy!
Nadszedł już
nowy transport artykułów fotograficznych
Kilise prof. A. Lainera wszystkich formatów. 6x9, 9x12, 10x15, 12x16 1/2, 1 t. d.
Papier, pocztówki, kartony i chemikalia.

DOM EKSPORTOWY B. HENDLER
Kraków, ul. Zielona 28 II. p.
(od 20/9 b. r. ul. św. Jana 16).
Wszystka odwrotność. Cenniki na żądanie.

Ministerstwo Zdrowia publicznego podaje do wiadomości, że w Szpitalu Państwowym dla umysłowo chorych w Tworkach wakuje posada ordynatora z pensją 800 mk. miesięcznie. 3525
Oferty wraz z curriculum vitae i spisem prac naukowych składać należy w Wydziale IV. Ministerstwa (Opieka Państwowa nad umysłowo chorymi). Alcja Belwederska. Były Korpus Kadetów.

S. A. Krzyżanowski
Księgarnia i Skład nut w Krakowie
poleca nowości:
Boy: Dzieje Tristana i Izoldy . . . K 18—
Jędrzejewicz: Józef Piłsudski . . . 6—
Maupassant: Na morzu . . . 12—
Hlewiadomski R.: Piękna zabawa czyli Teatr świata . . . 22—
Wallek-Walowski B.: Dola, opera w 4 aktach (Libretto) . . . 6—
Wleryński K.: Wiosna i Wino . . . 6—

II ks. Gadowskiego Taropów, Chyrowaska 8 nabyć można za got.
II. elem. katechizm większy brosz. K 3—
Dodatek kat. apologetyczny . . . 210
I. dalsze biblijne, szkodliwe opr. . . 4—
II. mała biblijka z pouczeniem . . . 210
Co sądzić o szkole wyznaniowej? . . . 120
Organizujemy wychowanie kat. . . 60
Szkiec katech., oprawne w płótno . . . 6-50
Zamawiający opłaca porty z góry. 8295

HURTOWNIA Chrześcijańskiej Spółki handlowej
w Krakowie, ul. Jagiellońska L. 9
Stow. zarej. z ogr. por.
poleca P. T. Kupcom oraz Składnicom Kółek Rolniczych wszelkie towary kolonialne, korzenne, wina, wina węg. i inne artykuły po cenach przystępnych.
Zamówienia z prowincji po nadesłaniu zadatku wysyła na pobranie. 3436

DOM SPEDYCYJNY
Józefa Czerwińskiego
w Podgórzu, przy ul. Nadwiślańskiej 24
Telefon 3111
wykonuje szybko i uczciwie wszelkie w zakres spedytorski wchodzące przewózki. 3438

Strój polski kompletny
z litym pasem, karabikiem, kołpakiem na średniego mężczyznę. Frak i kamizelka na słusznego szcuplego. — Półko zimowe dobrza watoowane na słusznego mężczyznę tania do nabycia w Spółce „Szatnia” ul. Sławkowska L. 14. 3536

SIARKE
rafinowaną w blokach z państwowej kopalni siarki w Posądy w ładunkach wagonowych lub drobniemi partiami sprzedaje Urząd Likwidacyjny.
Adres: Dąbrowa Górnicza, Urząd Górniczy. 3233

Bazar Radziechowski
Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Radziechowie
poszukuje pomocnika lub pomocnicę hasłaowo tudzież kasjerki szkiepowej. Płaca wedle umowy. Posady do objęcia zaraz. Zgłoszenia do 20 b. m. przyjmują Zarząd firmy. 3498

„IUS” KURSA PRAWNICZE „IUS”
Kraków, Rynek gł. 22.
rozpoczyna **KURSA ZBIOROWE** do wszystkich egzaminów prawniczych.
KURSA ZBIOROWE 3469
prowadzone przez najwybitniejsze siły.
Sluchacze otrzymują cały materiał dostosowany do ostatnich zmian. Zgłoszenia natychmiast posiadane. — Dla prowincji, wejskowych i urzędników wypróbowany **SYSTEM PISEMNY**.
Egzamina uniwersyteckie, adwokackie i sędziowskie.

Zakopane
Willa „Jasna”
Zakład żywnościowy dyetetyczny dla rekonwalescentów otwarty cały rok. 3502
Administracja dóbr ordynacji Przeworskiej w Przeworsku zakupi lub wypożyczy za wynagrodzeniem 3 do 4 motory ropne lub benzynowe o sile 12 do 16 HP. Motory muszą być przewożne i służyć mają do popędu młocarni. 3436

LOKOMOTYWE
o rozpiętości 630 mm., wadze 6-7 ton zakupimy lub najmiemy natychmiast. — Zgłoszenia pod adresem: „Z. p. l.” do Biura „Ruch” w Krakowie, ulica Szczępańska 9. 3470

Dublańczyk Akademik
lat 39, z praktyką 16-letnią, pryncipie odpowiednią posadę. Na ręce inżyniera W. W. Lwów, Św. Zofii 56 „a”. 3540

Do siewów jesiennych 3462
Pszenica oryginalna „Wanda” bardzo plenna i sztywnosłoma. Zgłoszenia przyjmują Zarząd majątku Broniszów p. Kazimierza Wielkiego lub Zarząd stacji doświadczalnej w Kazimierzu Wielkiej.

Samechód „Adler”
20 HP landaulet ładnie wykończony do sprzedania.
Kraków, ul. Kazimierza Wielkiego 82. 3538

Oferujemy 3406
ziemiaki
z dostawą na jesień. „Ekonomia” Kraków, Dąbajewskiego 2.

Beczki
25-litrowe, na ogórki, sprzedaje Browar Krakowski, Lubicz 17. 3511.

Świeże WODY MINERALNE nadeszły:
Saratica Karlsbadzka
Ems (Kränchen) Salzschlirf Bonifacius
Gieshübler Bilińska
Guberquelle Fachinger
Levico Preblauer 3514
Roncigno Selterska (Nieder)
Francensbadzka Luchaczowicka
Kissinger Rakoczy Marienbadzka

Kapiele kwasu węglowego „Rupertus”.
Apteka pod „Gwiazdą” Konstantego Wiszniewskiego
Kraków Floryańska 15.
Telefon 31.

BIELZNA
damska, najlepsza. Ceny niskie.
Joachim Ringel
Kraków, Szewska 7. 3405

W trybie, mek. gimn. realnem im. ST. JAWORSKIEGO z prawami szkół publicznych. w KRAKOWIE. Rynek 17. odbędą się wpłaty 23 rok 1919/20 od 9-15 września b. r. Egzamina wstępne i poprawkowe odbywać się będą w tym czasie od godz. 10 rano. Rok szkolny rozpocznie się dnia 18 września. 3491

Pracownia tapicerska
przeobraża meble, materace, również wykonuje nowe ul. św. Jana 13. Wesołowski. 3489

Krystyna
poleca po bardzo niskich cenach jedwabie włoskie na suknie i podszewki; sprzedaje od 9-12 i 4-8 popołudniu ul. Tarłowska 6 parter obok pl. Grobie. 3505.

Auta osobowe
do wynajęcia Kraków Kazimierza Wielkiego 82 oraz w Salonie mód „Nina” ul. Karmelicka 9. 3509.

Pieczętki
kautzukowe i metalowe wykonuje szybko i gustownie rytownik JAN WIDLINSKI Kraków, Rynek Lina A-B 46 I p. 3515

Do sprzedania
kilka krów rasowych młodych na ocieleniu i wycielonki. Wiadomość: Kawiory 7, k. toru wyścigowego, na końcu Czarnej Wsi. 3516

Fasłki z wody mineralnej
kupuje każdą ilość i płaci najniższe ceny fabryka „ISKRA” Kraków, ulica Łobzowska L. 8. 3479

Ważne dla P. T. obecnie budujących oraz P. T. rolników!

15 wagonów dużych dachówki asbestowej ogniotrwałej wymiarów 40/40 pierwszorzędnej jakości, odpowiadającej swą jakością Eternitowi z gwoździami i spinkami miedzianymi lub cynkowanymi poleca do natychmiastowej dostawy tylko wprost potrzebującym z wykluczeniem pośredników, tudzież cement, wapno budowlane, cegłę. Sole potasowe 32%, kainit, gips nawozowy, skuteczny nawóz nadający się do każdej gleby. —

Całowagonowe posyłki z szybką dostawą poleca
FIRMA 3096
JAN BODUCH, Zywiec, Rynek I. 22.

ZBOŻE do SIEWU
Zyto „Perkus” II. odsiew, Jęczmień jary „Nanna” II. odsiew
w partjach wagonowych i mniejszych — przy zamówieniach należy przedstawić zaświadczenie odnośnego starostwa. 3422

ZIEMNIAKI w partjach wagonowych dla miast, konsumów, stowarzyszeń spożywczych i prywatnych odbiorców z dostawą wrześniową, październikową i listopadową po cenach konkurencyjnych — przyjmuje firma
K. Buszczyński & St. Burtan Kraków, Basztowa 17. Tel. 1151.

XI. OGÓLNE ZWYCZAJNE ZGROMADZENIE CZŁONKÓW ZWIĄZKU ZIEMIAN we LWOWIE
Stowarzyszenia zarejestr. z ogr. poręką

Po nabożeństwie odprawionem przy głównym ołtarzu w kościele OO. Jezuitów o godz. 9-tej rano — odbędzie się we Lwowie dnia 23-go września 1919 r. o godzinie 10-tej przed poł. w sali obrad Galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego przy ulicy Kopernika L. 4. z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie przez prezesa Rady Nadzorczej.
- 2) Odczytanie protokołu z ostatniego zwyczajnego Ogólnego Zgromadzenia.
- 3) Sprawozdanie Dyrekcyi z czynności za rok 1918.
- 4) Sprawozdanie Komisji rewizyjnej.
- 5) Sprawozdanie Rady Nadzorczej Związku Ziemian oraz wnioski tejeże w sprawach: udzielenia Dyrekcyi absolutoryum, zatwierdzenia bilansu za rok 1918 i rozdziału zysków.
- 6) Wybór Komisji rewizyjnej.
- 7) Wnioski Członków.

Dyrekcya. 3530

UWAGA:
W razie braku wymaganego statutem kompletu odbędzie się powtórne Ogólne Zgromadzenie z tym samym porządkiem dziennym, tego samego dnia t. j. 23. września 1919 r. o godzinie 11-tej przed południem, bez względu na ilość obecnych członków.